

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Deres ref.:
20050448

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2006/15 ART-MA-ER
Arkivkode:
632.111

Dato:
05.01.2006

Tildeling av forhåndsdefinerte områder for petroleumsutvinning - TFO 2006 - Oversendelse av miljøfaglig vurdering av aktuelle områder for utlysning fra DN

Direktoratet for naturforvaltning (DN) viser til Miljøverndepartementets brev av 22 desember med forespørsel om miljøfaglig vurdering av Olje- og energidepartementets forslag til forhåndsdefinerte områder –TFO 2006.

Foreslåtte utvidelse av områder omfatter blokker som ligger i kvadrant 6406 Norskehavet og kvadrantene 8, 9, 17, 18 i Nordsjøen. Det er ikke foreslått noen nye utvidelser av områder i Lofoten – Barentshavet sammenlignet med TFO 2005.

1. Generelt

DNs uttalelse bygger i hovedsak på vurdering av konsekvenser for særlig miljøfølsomme områder (SMO) av nasjonal og internasjonal verdi, kjente korall-forekomster og verneområder, samt sammenstillinger over miljøverdier og ressurser og konsekvensvurderinger i Regionale konsekvensutredninger (RKU) for Norskehavet hhv Nordsjøen. Ingen av de nevnte RKU presenterer drivbaner eller konsekvensvurderinger for de foreslåtte TFO 2006, men gir imidlertid en oversikt over miljøverdier og miljøressurser som den gang var kjent. Dagens RKU- Nordsjøen (1999) må anses som utdatert grunnet endret petroleumsutvikling for Nordsjøen. En oppdatert RKU for Nordsjøen er derfor under utarbeidelse og vil bli ferdigstilt i løpet av 2006.

OSPAR har utarbeidet en liste (se vedlegg) over truede og nedadgående arter og habitater. Norge har til sammenligning med for eksempel Storbritannia kun kartlagt en brøkdel av det marine miljøet. Derfor er det pr i dag begrenset kunnskap om eventuelle forekomster som er tatt opp i OSPAR s liste i norske sjøområder. Generelt bør hensyn til slike arter og habitater på denne liste implementeres i ressursforvaltningen for å utvikle petroleumsvirksomheten på en god måte. For å bidra til dette har DN lagt ved denne listen til vår uttalelse og anbefaler at det utformes vilkår til TFO 2006 som ivaretar slike hensyn. Petroleumsvirksomhetens utvikling mot bunnbaserte installasjoner og rørlegging, bør videre følges opp med vilkår for å begrense fysisk påvirkning av viktige habitater og arter med betydning for biologisk mangfold, i tillegg til vilkår knyttet til utslipp og forurensning.

Gjennom nasjonalt overvåkingsprogram for sjøfugl er det dokumentert at flere sjøfugler i Nordsjøen og langs Norges kyst har en kritisk lav bestandsstatus. Kritiske bestandsstørrelser bør være et moment i forbindelse med vurderinger av miljørisiko da en kan anta at dette vil kunne øke sårbarheten på bestandsnivå og øke restitusjonstiden for sjøfugler i forbindelse med et eventuelt oljeuhell.

2. Miljøfaglig vurdering av foreslåtte områder

Norskehavet

Det foreslåtte området ligger vest for områder i TFO 2005 med eksisterende prosjekter Njord og Draugen.

Den foreslåtte utvidelsen, kvadrant 6406, vil ved et uhell kunne påvirke spesielt miljøfølsomme områder for sjøfugl/havert og områder med internasjonal verneverdi og sårbarhet hele året.

En utblåsing antas å gi et influensområde mer eller mindre tilsvarende som for Njord, det vil si kyst- og sjøområder fra Smøla til Røst/Lofoten. En langvarig utblåsning vil ha meget store negative miljøkonsekvenser. Området Froan – Vikna – Sklinna antas bli sterkt påvirket. Vega har i tillegg status som verdensarvområde. For sikrere vurderinger forutsettes beregning av drivbane fra aktuelle utslippspunkt med ulike værscenarier, årstider og utbedrete miljødata.

Sjøfugl og marine pattedyr

Kystområdene nord for Stadt, ved Smøla, Frøya og Ørlandet har betydelige forekomster i myte- og vintersesongen. Sjøområdene ved og utenfor Frøya/Froan og Sklinna – Vega er meget viktige for sjøfugl mht myting, hekking og overvintring.

Ved Froan og øyene utenfor Frøya hvor sannsynligheten for påslag er stor, finnes det viktigste hekkeområdet for storskarv sør for Lofoten og en av de viktigste for toppskarv i Sør-Norge. Området er viktig for teist, krykkje mfl arter. Froan er viktig hekkeområde i perioden april – august.

Haltenbanken og Buagrunnen er betydningsfulle gyteområder for sild og er definert som særlig miljøfølsomme områder. Buagrunnen har vært og er framdeles viktige gyteområder for norsk vårgytende sild. I denne sammenheng har det også vært og er fortsatt et viktig område for nordøstatlantisk, eller "norsk" spekkhogger, som migrerer i dette området i takt med silda, dvs. fra jan/feb og utover våren. Vestover i havet er kunnskapen om vandringsmønstrer mindre eksakt, men området brukes, og det er antakelig mange individer over sokkelområdene langs Midt-Norge på vårparten. I de tilfeller hvor drivbaner inkluderer områder utenfor Møre, og spesielt Buagrunnen og dokumenterte gyteplasser for sild, og kan berøre områder innaskjærs i dette kystavsnittet, må det etableres boretidsvindu i det minste i forbindelse med sildegytingen (feb/mar).

I hele området, med tyngdepunkt i Froan, finnes kasteområder for kystsel (sommer-steinkobbe, høst-havert), og noen spekkhoggerflokker bruker disse områdene til næringsfangst.

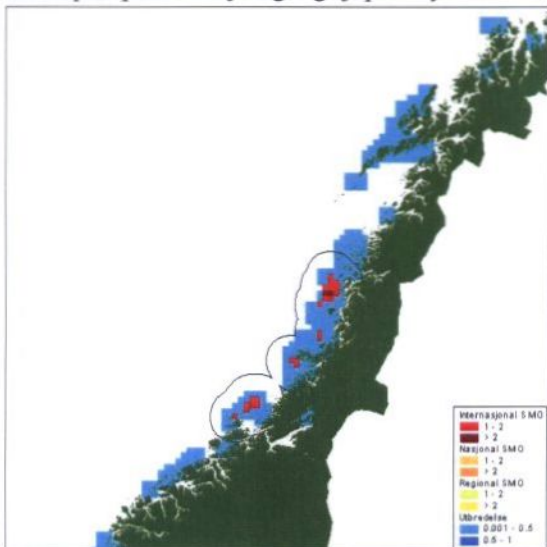
Store deler av havertbestanden finnes på Frøøyene i Sør-Trøndelag. Lokaliteten regnes som den viktigste kasteplassen for havert i Norge. Seler har høy sårbarhet for oljesøl i kasteperioden og månedene etter med hårfelling. Haverten er som mest sårbar i perioden medio september – medio november. De tetteste og største oterbestandene i Norge finnes fra Mørgekysten og nordover og vil være sårbar ved større uhell hele året.

Korallforekomster og andre habitater

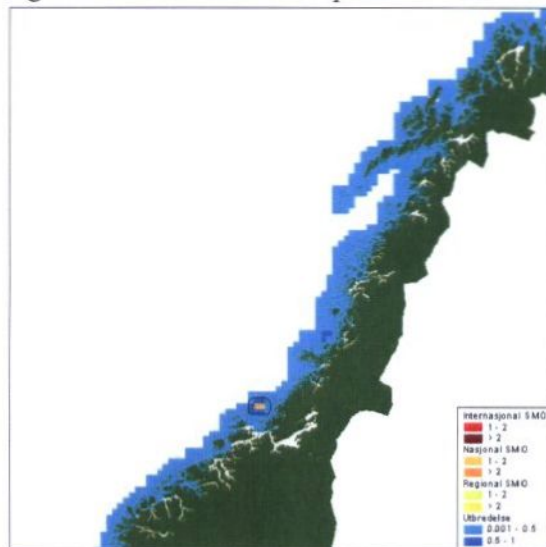
Kvadrant 6406 ligger innenfor det område langs kysten, mellom Stadt og Lofoten, hvor de største forekomstene av korallrev dannet av *Lophelia pertusa* finnes. Deler av blokkene 6406/4, 7, 8 grenser mot kjent korallforekomst. Det bør kunne forventes nye funn av koraller i området. Korallrevene er viktige bunnhabitater med stort artsmangfold. Korallene er sårbare for fysisk påvirkning, nedslamming, tilsetningsstoffer og oljekomponenter. Petroleumsaktivitet i området med legging av rørledninger, leting og drift vil kunne gi effekter/påvirkning på koraller og mangfold av arter som er knyttet til disse og andre viktig bunnhabitater. Kartlegging anbefales, se vedlegg, sammen med avbøtende tiltak som sikrer hensyn til sårbare forekomster.

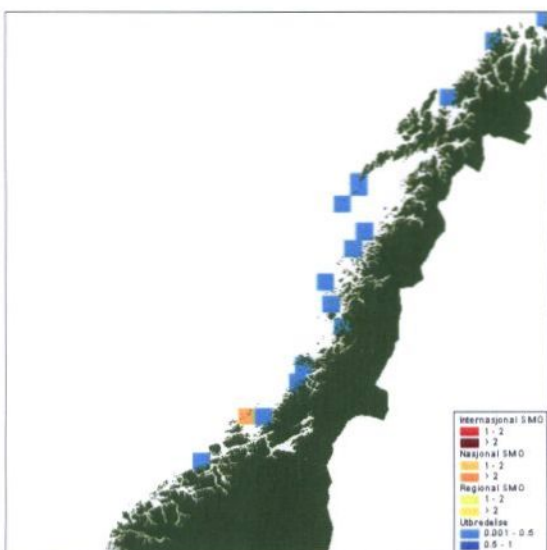
Eksempler på SMO sjøfugl og sjøpattedyr som kan påvirkes negativt ved et evt. uhell vises på kartene nedenfor

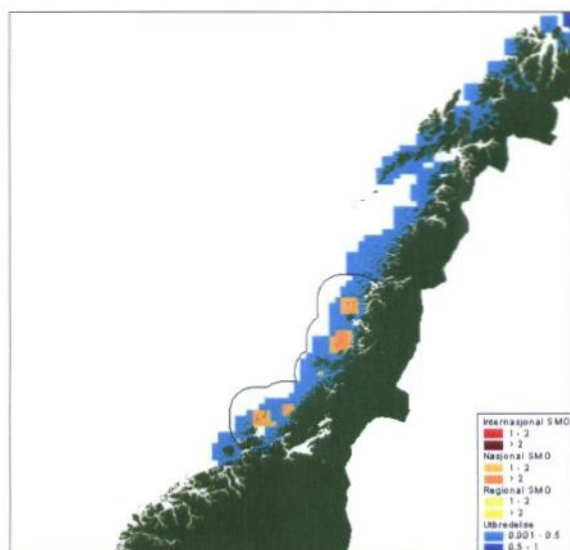
Kartet viser internasjonal SMO for Storskarv, april – august, med inntegnet 100km buffersonne fra hekkeområde

Kartet viser nasjonal SMO for teist, april - august

Kartet viser nasjonal SMO for havert, hele året
Økt sårbarhet i kasteperioden september - desember

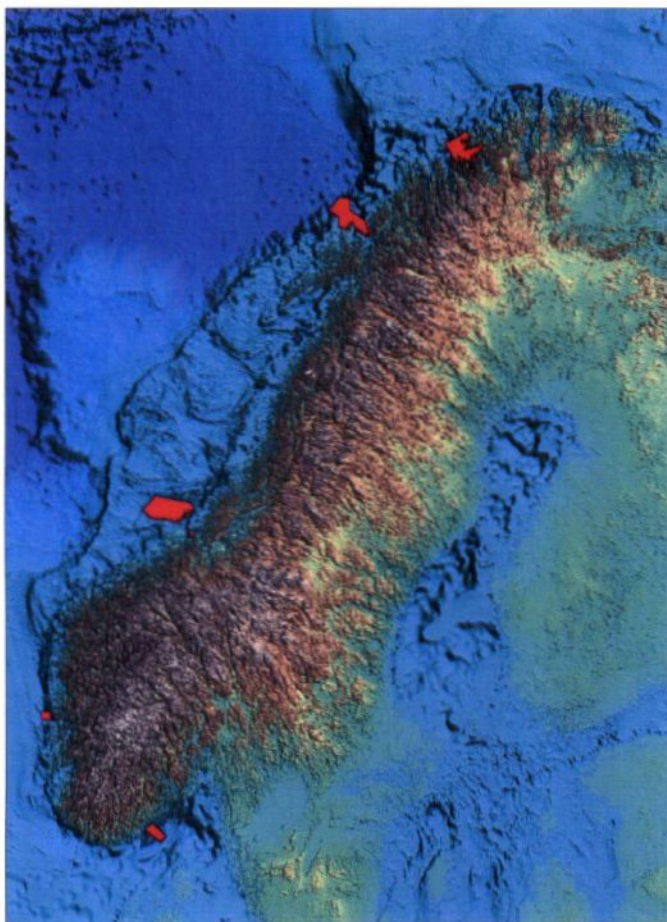
Kartet viser nasjonal SMO, nordlig sildemåke mai - august

Verna og planlagt verna områder

Froan representerer det største og er blant de viktigste kystverneområdene i Norge. Det finnes videre en rekke verneverdige områder i influensområdet fra Smøla til Røst/Lofoten. Som eksempler nevnes at Ramsarkonvensjonens liste over våtmarksområder med internasjonal verdi inneholder blant annet Froan og Ørlandet våtmarksområder og Vega som har status som verdensarvområde.

Rådgivende utvalg for marin verneplan har oversendt endelig tilråding med forslag til referanseområder til Miljøverndepartementet. Tromøya, Korsfjorden, Froan – Sula og LoppHAVet er blant referanseområdene som er foreslått. Den endelige tilrådingen er gitt som et tillegg til foreløpig tilråding av 17.02.03.

Fem områder foreslås utvalgt for langtidsovervåking og forskning, Froan – Sularevet og Kråkvågsvaet – Grandefjæra – Bjugn fjorden er et av disse.

Figur 3. Kart med bunntopografi som viser den geografiske plasseringen av de 6 områdene (5+1) som foreslås som generelle referanseområder for langtidsovervåking og forskning.

Vurdering:

Området er problematisk da et større uhell vil kunne påvirke sårbare verdier hele året. Hensyn til koraller mv bør fanges opp av generelle vilkår –se forslag nedenfor. Av hensyn til sjøfugl åpent hav og langs kysten anbefales å ikke foreta boring i oljeførende lag i perioden april – september. Kaste- og hårfellingsplasser til havert har høy sårbarhet fra september og ut i desember. Havertunger er videre sårbare ytterligere noen måneder. Foreslåtte blokker ligger i områder nært områder hvor spekkhoggerflokker vil være særlig sårbare i forbindelse med sildas gyttetidspunkt februar/mars. Det anbefales at det tas til hensyn til spekkhoggere ved seismisk virksomhet og

unngå boring i oljeførende lag februar/mars. Et uhell vil uansett tid på året kunne føre til store miljøkonsekvenser i dette området. En utlysning bør derfor defineres med boretidsvindu og vilkår om kartlegging og mest mulig oppdaterte opplysninger om viktige forekomster med restriksjoner om boring i oljeførende lag, fortrinnsvis i perioden februar – medio november (inkluderer spekkhogger/vårgytende sild, sjøfugl, havertkonsentrasjoner) og minimum april - medio november.

Nordsjøen

Det foreslåtte TFO området 2006 ligger øst for TFO området 2005 og i Nordsjøen sørøst hvor det pr. i dag kun er et mindre felt Yme, som har vært i produksjon. Det søkes nå for fase II Yme Beta Øst og det er gitt utvinningstillatelser sør og øst for foreslåtte TFO 2006.

RKU-Nordsjøen (1999) har ikke oljedriftsberegninger/scenariobeskrivelser for det aktuelle området TFO 2006. Det foreligger ikke tilstrekkelige opplysninger om strømforhold og drivbaneberegninger for det foreslåtte området for å gi et godt nok vurderingsgrunnlag mht miljøkonsekvenser.

I den oppdaterte konsekvensutredningen for Yme-feltet er det brukt midlere drivtid i stedet for korteste drivtid hvilket gir til resultat at det i gjennomsnitt tar 7 dager vinterstid og 10 dager sommerstid før landspåslog på Jærstrendene. Deler av de foreslåtte områdene i TFO 2006 ligger nordøst for Yme og nærmere kysten og Jærstrendene. Ved sammenligning med figur 1, rapport for Petroleumsaktivitet i kystnære områder, framgår at deler av de foreslåtte områdene ligger kystnært og grenser mot 30 km –linjen fra grunnlinjen.

Sårbarheten og usikkerhet rundt vurderinger, knyttes til evt. bunndyr/habitater, miljøverdier ved kystområdene og sjøfuglområder åpent hav.

Sjøfugl

Sjøfugl - åpent hav

I åpent hav er Skagerakk og den sørvestlige delen av Nordsjøen rangert som noen av de viktigste for sjøfugl. Regional konsekvensutredning (RKU) for Nordsjøen (1999) viser til en rapport av Skov et al. (1995). Denne utredningen mangler ifølge RKU (1999) data fra kystsonen og kystnære havområder på norsk sokkel, men vurderes forøvrig som representativ for sjøfugl i Nordsjøen.

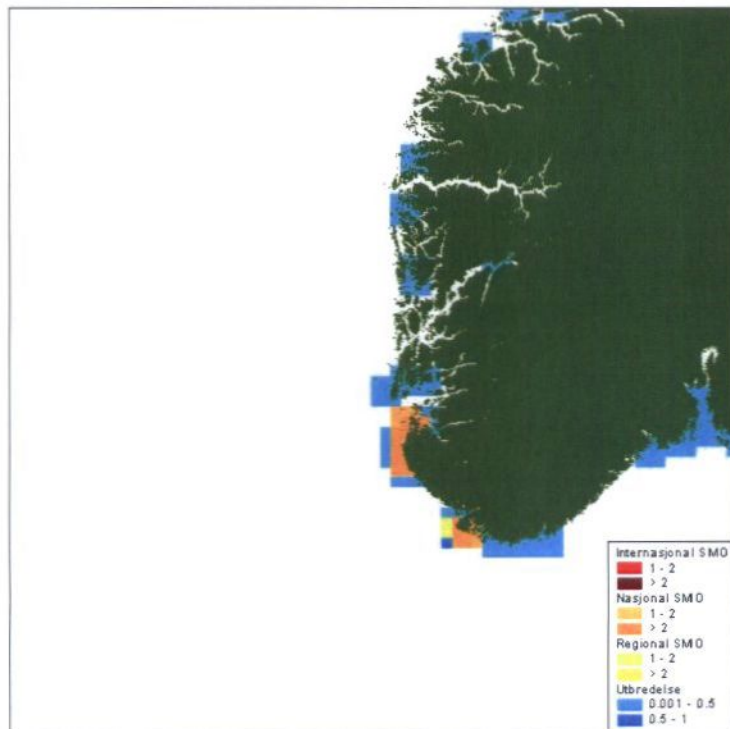
Figur 5.1.1 i RKU viser at TFO 2006 synes å overlappe med det "område C" som er avgrenset i rapporten ovenfor, og som er vurdert til å være et område av internasjonal verdi for sjøfugl åpent hav. Område C huser ca 10% av den totale sjøfuglbestanden i Nordsjøen. Området har særlig høye tettheter av pelagisk overflatebeitende sjøfugl i sommerperioden og pelagiske alkefugler myteperioden.

Lomvi og alke myter i åpent hav straks etter hekkesesongen og de største konsentrasjonene sammenfaller også til stor del med "område C" i perioden juli-medio september. Se også øvrige figurer i kapitel 5, RKU-Nordsjøen (1999). Området sørvest for Stavanger har store konsentrasjoner av lomvi i myteperioden juli- oktober.

Sjøfugl - kyst

Generelt har hele kyststrekningen viktige overvintringsområder for sjøfugl av nasjonal betydning for en rekke arter. Noen av de særlig viktige områdene vises i eksempelkartet nedenfor med overvintringsområder for bergand; her vil vi nevne spesielt Jærstrendene og Listaområdet. Nord for Jærstrendene er området rundt Karmøy-Utsira- Haugesund viktig, og øst for Lista er det et viktig område utenfor Kristiansund. Spesielt miljøfølsomme områder i influensområdet er Jæren (Moe et al.1995), med kritisk sårbarhet for smålom, islom, gråstrupedykker, hornedykker, svartand og sjøorre i perioden september/oktober - april/mai. Området rundt Farsund og kyststrekningen Mandal – Farsund har tilsvarende stor sårbarhet i tilsvarende periode (jfr RKU-Nordsjøen 1999).

Viktige myteområder ligger langs kysten fra Jæren og nordover. I konsekvensutredningen for Yme vises det her til sårbarhetsperioden i juli – september.

Eksempelkart for områder med nasjonal SMO-verdi for bergand, januar

Særdeles viktige hekkeområder ligger i områdene Kristiansund-Mandal, Sola, Karmøy, Utsira, Bømlo, Gulen.

Verna og foreslått verna områder

Områder med viktige SMOer sammenfaller til stor del med verneområder. Kyststrekningen i influensområdet har mange bevaringsverdige områder og vises i kartet nedenfor (kilde naturbasen, DN).

Flere våtmarksområder i områdene Jæren hhv Lista og som ligger i influensområdet til blokkene i Nordsjøen er tatt opp i Ramsarkonvensjonens liste over våtmarksområder av internasjonal verdi.

Verneområder i Kristiansand -Stavanger

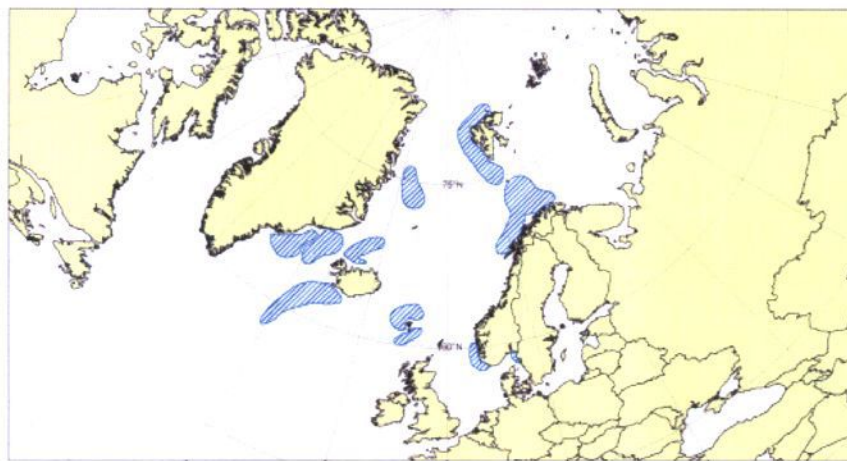

Svampforekomster og andre bunnhabitater

Utbredelsen av konkrete korall- og svampforekomster er lite kjent. Det forventes ikke særlige funn av koraller men svampforekomster bør forventes i Nordsjøen. Kartet nedenfor som hentet fra ICES nettsider, tyder på potensielle forekomster i de foreslåtte områdene i Nordsjøen. Svampområder gir viktige habitat for mange arter og er bevaringsverdige.

Major sponge areas in the NE-Atlantic and the Nordic Seas.
The density may vary considerably in the indicated areas

Vurdering:

Konsekvensene lar seg vanskelig vurdere uten nærmere scenariebeskrivelse og drivbaneberegninger ved evt. uhell. Foreslåtte blokker sammenfaller med store svampområder som framgår av ICES, se kartet ovenfor, og DN anbefaler derfor at det stilles krav som sikrer at disse bevares.

Skov et. al (1995) viser at det finnes sjøfuglområder av internasjonal verdi åpent hav og som DN vurderer vil kunne påvirkes negativt. Foreslåtte blokker vil medføre at petroleumsaktiviteten flyttes nærmere land enn tidligere vurdert i RKU-Nordsjøen og enkelte blokker grenser mot mer kystnære områder. Kritisk bestandsstatus til flere sjøfuglarter som henter næring marint, tilsier at økosystemet kan være i endring. Det rår derfor usikkerhet rundt evt. framtida konsekvenser og det anbefales at det stilles krav som sikrer at ikke petroleumsindustrien bidrar negativt ved forurensning og fysiske inngrep.

3. Vurdering og anbefaling

DN har betenkelighet med blokk 18/9 i som grenser mot mer kystnære områder og antas å kunne påvirke sjøfugl åpent hav i foreslåtte TFO Nordsjøen. Videre anser DN at kumulative effekter ved langsiktig petroleumsaktivitet og summen av påvirkning generelt bør vies økt fokus, blant annet mht økt forståelse for "tålegrenser" for sårbare miljøverdier som for eksempel korallrev i Norskehavet. Oppdatert kunnskap om sårbare arter og habitater bør fortrinnsvis forutsettes som grunnlag for analyse av de miljøsikovurderinger og konsekvensutredninger som operatøren skal utføre.

Et kritisk punkt er den manglende kunnskapen om truede og nedadgående marine habitater og arter, jfr OSPARs liste. DN anbefaler at hensyn til arter og habitater på OSPARs liste inkluderes i vilkår som på samme måte som det i dag er utformet med hensyn til koraller. Korallrev *Lophelia perthusa* inngår i denne listen i likhet med svampområder. DN anbefaler derfor dette som generelt vilkår for foreslåtte kvadranter i TFO 2006. DN mener videre at habitater og arter som vurderes som verneverdige i OSPAR og EUs habitatdirektiv må anses som kvalifiserte til å være en del av utredningsbehovet som formuleres i utredningsprogrammet ved en evt. plan for utbygging og drift i de aktuelle felter.

Det må stilles krav til beredskapen slik at den er dimensjonert til å bevare viktige områder med nasjonale og internasjonal miljøverdier langs kysten på en hensiktsmessig måte. Dette gjelder så vel kyststrekningene innenfor foreslåtte områder i Nordsjøen så vel som i Norskehavet, begge med sårbarhet hele året.

Anbefalte vilkår for foreslåtte blokker TFO 2006 i Norskehavet, samtlige blokker:

Det bør stilles krav om at det ikke bores i oljeførende lag minimum i perioden april– medio november; av hensyn til sjøfugl april – august og av hensynet til konsentrasjoner av havert ved kasteplassene medio september - medio november. Av hensyn til spekkhogger bør perioden med restriksjoner utvides under vinter/vår til å omfatte perioden som sammenfaller med vårgytende sild.

Anbefalte vilkår for foreslåtte blokker TFO 2006 i Nordsjøen, samtlige blokker:

Det bør stilles krav om å ikke foreta boring i oljeførende lag perioden april – september for å ivareta hensyn til sjøfugl.

Forslag til formulering av generelle vilkår (gjelder både Norske havet og Nordsjøen, samtlige blokker):

- *Rettighetshaver pålegges å foreta nødvendig kartlegging av eventuelle forekomster av truede og nedadgående arter og bunnhabitater, herunder koraller mv, og som kan bli berørt i de aktuelle blokkene, og å sikre at slike eventuelle forekomster ikke skades av petroleumsindustrien.*
- *Det forventes at industrien vil bidra til kartleggingen av sjøfugl i Nordsjøen og Norskehavet i forbindelse med konsekvensutredninger som følger med evt. planer for utbygging og drift for nye selvstendige utbygginger i dette området. Det forventes at kartleggingen foretas i dialog med miljøvernmyndighetene og samordnes med SEAPOP.*

Med hilsen

Janne Sollie
Direktør

Yngve Svarte
Direktør for artsforvaltningsavdelingen

Kopi til:

Statens forurensningstilsyn	Postboks 8100 Dep	0032	Oslo
Riksantikvaren	Postboks 8196 Dep	0034	Oslo
Statens strålevern	Postboks 55	1332	Østerås
Havforskningsinstituttet	Postboks 1870	5817	Bergen
	Nordnes		